

Měsíčník EU aktualit

číslo 7,
duben 2004

strana 2	Zpráva o zavedení Jednotného vnitřního trhu v oblasti energie a plynu
strana 4	Komparativní studie Eurostatu: EU-25 versus EU-15
strana 6	Strukturální fondy a vhodnost výdajů – nová pravidla
strana 7	Zasedání Evropské rady: společný boj proti terorismu
strana 9	Téma měsíce:
Vybrané otázky reálné a nominální konvergence v EU

EU OFFICE

Česká spořitelna, a.s.
Olbrachtova 1929/62
140 00 Praha 4
tel.: +420 261 073 308
fax: +420 261 073 004
EU_office@csas.cz
<http://www.csas.cz/eu>

Petr Zahradník
manažer EU Office
+420 261 073 019
pzahradnik@csas.cz

Jan Jedlička
+420 261 073 484
jjedlicka@csas.cz

Andrea Kadlečková
+420 261 074 491
akadleckova@csas.cz

Alena Smolíková
+420 261 073 308
asmolikova@csas.cz

pod záštitou p. Pavla Kysilky
hlavního ekonomy České spořitelny

Vážený čtenáři,

několik dnů před vlastním vstupem do Evropské unie lze Českou republiku považovat po věcné stránce za obstojně připravenou zemi z ekonomického i institucionálního pohledu, která první květnový den neutrpí, ani neprojde žádnou šokující změnou ani v dobrém, ani ve špatném smyslu, v souvislosti s naším prvním plnoprávným členským dnem v Unii.

V porovnání s průměrem stávající EU, čítající 15 členských zemí, je ekonomická vyspělost naší země přibližně na dvou třetinách; porovnáme-li však naši pozici v rámci rozšířené EU-25, dostáváme se na číslo přibližně o sedm procentních bodů vyšší, přes úroveň 70% průměru rozšířené EU. Tím současně vyjadřujeme, že naše ekonomická vyspělost v porovnání s desítkou nově vstupujících členů je nadprůměrná – vůči baltským zemím přibližně dvojnásobná, vůči Polsku vyšší téměř o 20 procentních bodů v porovnání s novým EU průměrem. Varující však je, že v našem případě je dynamika této schopnosti ekonomicky růst spíše stagnující vůči poměřovanému průměru, kdežto chudší země než jsme my rostou podstatně rychleji.

Vedle rozdílů v dosažené ekonomické vyspělosti a růstové dynamice registrujeme ruku v ruce související i rozdíly v úrovni cenových hladin. Platí zde odpozorovaná závislost, že bohatší země mají zkrátka vyšší cenovou úroveň než země chudší. I proto se naše cenová hladina stále krčí na přibližně 53% průměru EU.

Ani hospodářská vyspělost, ani úroveň cenové hladiny se vůči průměru EU nevyrovňají a nepřizpůsobí ze dne na den. Bude pravděpodobně trvat ještě dlouhá léta, možná i několik desetiletí, než se naše výkonnostní i cenové ukazatele zcela přizpůsobí úrovni jakési průměrné evropské země. Jediná země, které se to podařilo přibližně během „pouhých“ 15 let – Irsko – je stále vnímána v tomto ohledu spíše jako zázrak, než automatické pravidlo.

Pár týdnů před vstupem do EU otřesným způsobem připomněl tragický atentát v Madridu a okolí, že EU není nedobytná pevnost. Důsledkem je zesílení přípravy programů EU v boji proti terorismu. Bezpečnost by mohla být posílena i v souvislosti s pokračováním jednání mezi EU a NATO, jež se konalo na sklonku první březnové dekády.

Tyto události a připomínky nám opětovně připomněly neuvěřitelnou mnohavrstevnost procesu evropské integrace, mající své prospěšné a stinné stránky. Přemýšlivějším pak umožní vytvořit si pokud možno věrný, autentický a nezaujatý obrázek o prostředí, jehož se brzy staneme součástí.

Příjemné chvíle nad úvahami o naší evropské integrační současnosti i nad stránkami aktuálního čísla Měsíčníku EU aktualit České spořitelny a hladký vstup do Evropské unie Vám přeje

Petr Zahradník

Počátek března přinesl zveřejnění velmi inspirativního dokumentu zejména pro země střední a východní Evropy ohledně budoucnosti jejich venkovských oblastí – tedy jednoho z předmětů podpory financované z regionální politiky EU. Dále rovněž postoupila diskuse na téma Jednotného vnitřního trhu v oblasti energie a plynu, jíž se věnuje zveřejněná zpráva. Evropská komise se rovněž zaměřila na zhodnocení komunitární iniciativy URBAN a její užitečnosti v předchozím programovém období.

1. BŘEZNA

Evropská komise

Zemědělství:

Budoucnost venkovských oblastí v nových členských státech střední a východní Evropy: http://europa.eu.int/comm/agriculture/publi/reports/ccurdev/index_en.htm.

Energetika a doprava:

Aktualizované organizační uspořádání: http://europa.eu.int/comm/dgs/energy_transport/home/organigram/index_en.htm.

Nařízení č. 261/2004 Evropského parlamentu a Rady EU o právech cestujících v letecké dopravě v EU: http://europa.eu.int/comm/transport/air/rights/legislation_en.htm.

Obchod:

EU zahajuje protiopatření na produkty USA: <http://trade-info.cec.eu.int/doclib/html/116003.htm>.

Vnitřní trh:

Elektronické platby – Evropská komise hledá pohledy na jednotné evropské telefonní číslo k hlášení ztráty či odcizení karet: http://europa.eu.int/comm/internal_market/payments/fraud/cardstopeurope/index_en.htm.

Daně a celní unie:

Nový a ucelený internetový portál k pravidlům původu zboží: http://europa.eu.int/comm/taxation_customs/customs/origin/rules_origin/rules_origin_0_en.htm.

2. BŘEZNA

Evropská komise

Podnikání:

Podnikatelské přístupy v Evropě a v USA; některé výsledky vyplývající z posledního Flash Eurobarometru: http://europa.eu.int/comm/enterprise/enterprise_policy/survey/eurobarometer83.htm.

Justice a záležitosti vnitra:

Fórum k prevenci proti organizovanému zločinu na úrovni Evropské unie: http://europa.eu.int/comm/justice_home/fsj/crime/forum/fsj_crime_forum_en.htm.

Eurostat

Tiskové zprávy:

Klasifikace fondových penzijních schémat v případě vládní zodpovědnosti nebo záruky: <http://europa.eu.int/comm/eurostat/Public/datashop/print-product/EN?catalogue=Eurostat&product=2-02032004-EN-BP-EN&mode=download>.

Míra nezaměstnanosti zůstala i v lednu stabilní na úrovni 8,8%: <http://europa.eu.int/comm/eurostat/Public/datashop/print-product/EN?catalogue=Eurostat&product=3-02032004-EN-AP-EN&mode=download>.

3. BŘEZNA

Rada EU

Zasedání Rady EU pro záležitosti životního prostředí: <http://ue.eu.int/newsroom/makeFrame.asp?MAX=&BID=89&DID=79260&LANG=1&File=/pressData/en/envir/79260.pdf&Picture=0>.

Evropská komise

Ekonomické a finanční záležitosti:

Pakt stability a růstu a fiskální omezitelnost – Názory rady EU: http://europa.eu.int/comm/economy_finance/about/activities/sgp/co_en.htm.

Justice a záležitosti vnitra:

Boj proti zločinu bílých límečků napříč Jednotným vnitřním trhem EU: http://europa.eu.int/comm/justice_home/fsj/crime/economic/fsj_crime_economic_en.htm.

Eurostat

Tiskové zprávy:

Lednové ceny průmyslových výrobců se v euro-zóně a EU zvýšily o 0,2% meziměsíčně: <http://europa.eu.int/comm/eurostat/Public/datashop/print-product/EN?catalogue=Eurostat&product=4-03032004-EN-AP-EN&mode=download>.

4. BŘEZNA

Evropská komise

Zaměstnanost a sociální záležitosti:

Evropská komise je přesvědčena, že Evropa potřebuje lépe využívat své starší pracovníky: http://europa.eu.int/comm/employment_social/news/2004/mar/ip_04_295_en.html.

Energetika a doprava:

Třetí zpráva o zavedení Jednotného vnitřního trhu v oblasti energie a plynu: http://europa.eu.int/comm/energy/electricity/benchmarking/index_en.htm.

Eurostat

Tiskové zprávy:

První odhady růstu ekonomiky pro čtvrté čtvrtletí 2003 – HDP euro-zóny mezikvartálně vzrostl o 0,3%, celé EU o 0,4%. V meziročním porovnání činilo tempo růstu stále slabých 0,6% pro EMU, resp. 0,9% pro celou EU: <http://europa.eu.int/comm/eurostat/Public/datashop/print-product/EN?catalogue=Eurostat&product=2-04032004-EN-AP-EN&mode=download>.

5. BŘEZNA

Rada EU

Zasedání Rady EU pro záležitosti zaměstnanosti, sociální politiky, zdraví a záležitosti spotřebitelů: <http://ue.eu.int/newsroom/makeFrame.asp?MAX=&BID=79&DID=79310&LANG=1&File=/pressData/en/lsa/79310.pdf&Picture=0>.

Evropská komise

Energetika a doprava:

Ropný bulletin, aktualizace cen v roce 2004: http://europa.eu.int/comm/energy/oil/bulletin/2004_en.htm.

Ekonomické a finanční záležitosti:

Indikátor HDP v euro-zóně, ekonometrický model odhadů na

dva kvartály dopředu: http://europa.eu.int/comm/economy_finance/indicators/euroareagdp_en.htm.

Podnikání:

Politika standardů – integrace aspektů životního prostředí do standardizace: http://europa.eu.int/comm/enterprise/standards_policy/environment_standardisation/index.htm.

Eurostat

Tiskové zprávy:

Objem maloobchodu v euro-zóně se v lednu zvýšil o 1,0% meziročně, v celé EU činil růst 2,2%: <http://europa.eu.int/comm/eurostat/Public/datashop/print-product/EN?catalogue=Eurostat&product=4-05032004-EN-AP-EN&mode=download>.

8. BŘEZNA

Evropská komise

Ekonomické a finanční záležitosti:

Klíčové ekonomické indikátory pro euro-zónu: http://europa.eu.int/comm/economy_finance/indicators/key_euro_area/keyeuroarea_en.htm.

Výzkum:

Centrum výzkumných informací: http://europa.eu.int/comm/research/infocentre/index_en.cfm.

EuropeAid:

Aktualizovaný kalendář irského předsednictví Radě EU: http://europa.eu.int/comm/europeaid/agenda/presidency_ie_en.htm.

Regionální politika:

Komunitární iniciativa URBAN (hodnocení za období 1994 – 1999): http://europa.eu.int/comm/regional_policy/sources/docgener/evaluation/rado_en.htm.

9. BŘEZNA

Rada EU

Zasedání Rady EU pro záležitosti dopravy, telekomunikací a energetiky: <http://ue.eu.int/newsroom/makeFrame.asp?MAX=&BID=87&DID=79353&LANG=1&File=/pressData/en/trans/79353.pdf&Picture=0>.

Evropský investiční fond

Čtvrtletní přehled zpráv – číslo 4: <http://www.eif.org/news/News.asp?news=65&cat=-1>.

Evropská komise

Obchod:

Anti-dumping a transparentnost, efektivnost a předvídatelnost využití obchodní obrany: http://europa.eu.int/comm/trade/issues/respectrules/anti_dumping/pr080304_en.htm.

Jednotný vnitřní trh:

Příprava Evropské skupiny (Eurogroup) a Rady ekonomických a finančních ministrů: http://europa.eu.int/comm/internal_market/councils/index_en.htm.

10. BŘEZNA

Rada EU

Schůzka Politického a bezpečnostního výboru EU se Severoatlantickou radou v centrále NATO v Bruselu: <http://ue.eu.int/newsroom/makeFrame.asp?MAX=&BID=75&DID=79350&LANG=1&File=/pressData/en/misc/79350.pdf&Picture=0>.

Evropská komise

Regionální politika:

Fond solidarity (EUSF) zajistí granty ve výši 21,9 mil. EUR v několika regionech postižených přírodním neštěstím: http://europa.eu.int/comm/regional_policy/newsroom/index_en.htm.

Informační společnost:

Západoevropský trh informačních technologií a telekomunikací podle odhadů poroste o více než 3% v roce 2004: <http://www.eito.com/download/Press%20Release%20EITO%2019.02.2004%20final.pdf>.

Eurostat

Tiskové zprávy:

Stavební výroba se v posledním čtvrtletí 2003 v EMU mezikvartálně zvýšila o 0,3% a v EU o 0,9%: <http://europa.eu.int/comm/eurostat/Public/datashop/print-product/EN?catalogue=Eurostat&product=4-10032004-EN-AP-EN&mode=download>.

Kalendárium

Eurostat nabídl zajímavou komparativní studii porovnávající nynější EU-15 s rozšířenou EU-25 podle klíčových socio-ekonomických charakteristik. Jiná zpráva Eurostatu akcentuje problém fiskálního deficitu a dluhu v zemích rozšířené EU v roce 2003. Konkretizuje se diskuse, formálně započatá v polovině února, o parametrech čerpání z finančních nástrojů regionální politiky EU na příští programové období 2007 – 2013. Intenzivně se pracuje na opatřeních prevence před šířením zločinu a terorismu v EU.

11. BŘEZNA

Evropský parlament

Prohlášení prezidenta Evropského parlamentu Pata Coxe k teroristickému útoku ve Španělsku:

<http://www.europarl.eu.int/president/press/en/cp0100.htm>.

Evropská komise

Energetika a doprava:

Internetová stránka managementu poptávky po energii:

http://europa.eu.int/comm/energy/demand/index_en.htm.

Výzkum:

FAQs: <http://europa.eu.int/comm/research/faq/index.cfm>.

Životní prostředí:

Příležitosti financování – příručka pro financování projektů životního prostředí:

http://europa.eu.int/comm/environment/funding/intro_en.htm.

Eurostat

Tiskové zprávy:

Nová EU-25 v porovnání s EU-15 z pohledu věkové struktury, průměrné délky dožití, vzdělání, vybavení domácností a základních makroekonomických indikátorů: <http://europa.eu.int/comm/eurostat/Public/datashop/print-product/EN?catalogue=Eurostat&product=1-11032004-EN-AP-EN&mode=download>.

12. BŘEZNA

Rada EU

Rada EU k záležitostem konkurenceschopnosti – Jednotný vnitřní trh, průmysl a výzkum: <http://ue.eu.int/newsroom/ma keFrame.asp?MAX=&BID=88&DID=79379&LANG=1&File=/pressData/en/intm/79379.pdf&Picture=0>.

Evropská komise

Rozpočet:

Politické výzvy a rozpočtové prostředky rozšíření Unie v období 2007 – 2013: Sdělení Evropské komise Radě EU a Evropskému parlamentu: http://europa.eu.int/comm/budget/furtherinfo/index_en.htm#framework.

Kancelář pro harmonizaci Jednotného vnitřního trhu

Novely nařízení o ochranných známkách ve Společenství:

<http://oami.eu.int/en/mark/aspects/amend.htm>.

Eurostat

Tiskové zprávy:

Přebytek běžného účtu platební bilance u EU-15 dosáhl 10,6 mld. EUR – první odhad pro čtvrté čtvrtletí 2003:

<http://europa.eu.int/comm/eurostat/Public/datashop/print-product/EN?catalogue=Eurostat&product=2-12032004-EN-AP-EN&mode=download>.

15. BŘEZNA

Evropská komise

Ekonomické a finanční záležitosti:

European Economy – Problém Corporate governance:

http://europa.eu.int/comm/economy_finance/publications/economic_papers/economicpapers200_en.htm.

Vnější vztahy:

Evropská komise uvolňuje finanční podporu ve výši 4

miliony EUR pro regionální integraci v rámci Mercosur:

http://europa.eu.int/comm/transport/rail/package2003/new_en.htm.

Jednotný vnitřní trh:

Přehled požadavků na výši kapitálu pro banky a investiční firmy: http://europa.eu.int/comm/internal_market/regcapital/index_en.htm#cp3feedback.

16. BŘEZNA

Eurostat

Tiskové zprávy:

První oznámení údajů o deficitu státního rozpočtu a výši státního dluhu pro rok 2003 v členských i nově přistupujících zemích EU: <http://europa.eu.int/comm/eurostat/Public/datashop/print-product/EN?catalogue=Eurostat&product=2-16032004-EN-AP-EN&mode=download>.

Evropská komise

Rozvoj:

Evropská komise vyzývá k lepší koordinaci a harmonizaci

podporující efektivnost rozvojové pomoci EU: http://europa.eu.int/comm/development/body/news/news_en.htm#2.

Jednotný vnitřní trh:

Audit firemních účtů – Evropská komise navrhuje směrnici k boji proti podvodům: http://europa.eu.int/comm/internal_market/auditing/officialdocs_en.htm.

Justice a záležitosti vnitra:

Nová směrnice o volném pohybu občanů EU v rámci teritoria členských států: http://europa.eu.int/comm/justice_home/news/intro/news_0304_en.htm#11-03-04.

17. BŘEZNA

Evropská komise

Podnikání:

Nový přístup k technické harmonizaci a standardizaci: <http://europa.eu.int/comm/enterprise/newapproach/standardization/harmstds/index.html>.

Energetika a doprava:

Zprávy členských států o podpoře energie vyráběné z obnovitelných energetických zdrojů: http://europa.eu.int/comm/energy/res/legislation/electricity_member_states_en.htm.

18. BŘEZNA

Evropský parlament

Finanční perspektiva: sedm komisařů hovoří k poslancům Evropského parlamentu: <http://www2.europarl.eu.int/omk/sipade2?PUBREF=-//EP//TEXT+PRESS+NR-20040317-1+0+DOC+XML+V0//EN&L=EN&LEVEL=2&NAV=X&LSTDOC=N#SECTION6>.

Členské státy žádají udržení užšího vymezení pro jejich čerpání z fondů EU: http://www2.europarl.eu.int/omk/sipade2?SAME_LEVEL=1&LEVEL=4&NAV=X&DETAIL=&PUBREF=-//EP//TEXT+PRESS+NR-20040317-1+0+DOC+XML+V0//EN#SECTION4.

Evropská komise

Výzkum:

Investice do evropského výzkumu rostou, ale příliš pomalu: <http://europa.eu.int/comm/research/press/2004/pr1703en.cfm>.

Justice a záležitosti vnitra:

Aktualizovaná statistická data k migraci: http://europa.eu.int/comm/justice_home/centre/asylum/statistical/doc/asylum_statistics_en.htm.

Eurostat

Tiskové zprávy:

Meziroční inflace v euro-zóně v únoru poklesla na

Evropský parlament

Ústava:

Je potřebná dohoda před volbami?

http://www2.europarl.eu.int/omk/sipade2?SAME_LEVEL=1&LEVEL=3&NAV=X&DETAIL=&PUBREF=-//EP//TEXT+PRESS+NR-20040316-1+0+DOC+XML+V0//EN#SECTION7.

1,6% meziročně, z lednových 1,9%. Meziměsíční růst spotřebitelských cen činil 0,2%: <http://europa.eu.int/comm/eurostat/Public/datashop/print-product/EN?catalogue=Eurostat&product=2-17032004-EN-AP-EN&mode=download>.

Pracovní náklady v euro-zóně vzrostly v posledním čtvrtletí loňského roku o 2,5% meziročně: <http://europa.eu.int/comm/eurostat/Public/datashop/print-product/EN?catalogue=Eurostat&product=3-18032004-EN-AP-EN&mode=download>.

19. BŘEZNA

Evropská komise

Podnikání:

Prezentace pracovního setkání věnovaného evropským standardům pro služby: http://europa.eu.int/comm/enterprise/standards_policy/services/index.htm.

Energetika:

Nové publikace k informacím týkajících se radiace a ochrany před radiací: http://europa.eu.int/comm/energy/nuclear/radioprotection/publication_en.htm.

Justice a záležitosti vnitra:

Evropská komise vyzývá k vytvoření národních politik prevence proti zločinu a jejich efektivní kooperaci na úrovni EU:

http://europa.eu.int/comm/justice_home/news/intro/news_0304_en.htm#18-03-04.

Vzdělání a trénink:

Oznámení pro návrhy projektů přispívajících k naplnění myšlenky Evropy jako oblasti s vyšším vzděláním (Boloňský proces): http://europa.eu.int/comm/education/programmes/calls/bologna/index_en.html.

Závěrečná březnová dekáda byla mimo jiné ve znamení zhodnocení řady vzdělávacích projektů EU z loňského roku. Rovněž byla dále specifikována pravidla pro aplikaci strukturálních fondů v dalším období. Samotný závěr měsíce byl pak věnován otázkám posílení transparentnosti, jednoduchosti a integrity kapitálových trhů v EU.

22. BŘEZNA

Rada EU

Mimořádné zasedání Rady EU k záležitostem justice a vnitra: <http://ue.eu.int/newsroom/makeFrame.asp?MAX=&BID=86&DID=79537&LANG=1&File=/pressData/en/jha/79537.pdf&Picture=0>.

Evropská komise

Jednotný vnitřní trh: Cenné papíry a investiční fondy: souhrn odpovědí: http://europa.eu.int/comm/internal_market/en/finances/mobil/finanalysts/index_en.htm.

Eurostat

Tiskové zprávy:

Přebytek zahraničního obchodu euro-zóny v lednu dosáhl 1,2 mld. EUR. V celé EU byl však zaznamenán deficit 9,5 mld. EUR: <http://europa.eu.int/comm/eurostat/Public/datashop/print-product/EN?catalogue=Eurostat&product=6-22032004-EN-AP-EN&mode=download>.

Průmyslová výroba v lednu meziměsíčně poklesla o 0,4% v euro-zóně, resp. o 0,2% v celé EU: <http://europa.eu.int/comm/eurostat/Public/datashop/print-product/EN?catalogue=Eurostat&product=4-1703204-EN-BP-EN&mode=download>.

23. BŘEZNA

Rada EU

Zasedání Rady EU k záležitostem zemědělství a rybařství: <http://ue.eu.int/newsroom/makeFrame.asp?MAX=&BID=100&DID=79563&LANG=1&File=/pressData/en/agricult/79563.pdf&Picture=0>.

Zasedání Rady EU k zahraničním a všeobecným záležitostem: <http://ue.eu.int/newsroom/makeFrame.asp?MAX=&BID=71&DID=79561&LANG=1&File=/pressData/en/gena/79561.pdf&Picture=0>.

Evropská komise

Podnikání:

Studie dopadů liberalizace obchodu v textilním a oděvním průmyslu v roce 2005: <http://europa.eu.int/comm/enterprise/textile/index.htm>.

Hlavní výzvy, jimž čelí odvětví vydávání novin – zpráva Publishing Market Watch: http://europa.eu.int/comm/enterprise/library/enterprise-europe/news-updates/2004/20040322_b.htm

24. BŘEZNA

Evropská komise

Zemědělství:

Projekce zemědělských trhů a příjmů v Evropské unii v letech 2003 až 2010: http://europa.eu.int/comm/agriculture/publi/caprep/prospects2003b/index_en.htm.

Energetika a doprava:

Informace o trhu a cenách uhlí:

http://europa.eu.int/comm/energy/en/coal/power_station_coal_prices_post_2002_06_en.html.

Jednotný vnitřní trh:

Nové dokumenty přijaté Pracovní skupinou na ochranu dat: http://europa.eu.int/comm/internal_market/privacy/workinggroup/wp2004/wpdocs04_en.htm.

Dvůr auditorů

Pracovní program Dvůru auditorů na rok 2004:

http://www.eca.eu.int/audit_approach/program/audit_approach_program_en.htm.

Administrativní rozpočet Dvůru auditorů na rok 2004:

http://www.eca.eu.int/eca/budget/eca_budget_2004_en.htm.

25. BŘEZNA

Evropská komise

Generální sekretariát:

Zpráva k veřejné konzultaci Zelené knihy ke službám obecného zájmu: http://europa.eu.int/comm/secretariat_general/services_general_interest/index_en.htm.

Vzdělání:

Program Socrates – souhrn 2003 – Comenius: http://europa.eu.int/comm/education/programmes/socrates/comenius/projects_en.html

Regionální politika:

Strukturální fondy a vhodnost výdajů – nová pravidla vstupují v platnost: http://europa.eu.int/comm/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/reglem_dep_en.htm.

Výbor regionů

Výbor regionů přijímá deklaraci k ústavnímu procesu Unie:

http://www.cor.eu.int/en/prss/cprss2004/cor_04_03029.html.

Kalendárium

26. BŘEZNA

Rada EU

Tři cesty pro Evropu při ochraně před terorismem, příspěvek Javieru Solany: <http://ue.eu.int/newsroom/makeFrame.asp?MAX=&BID=108&DID=79633&LANG=1&File=/pressData/en/articles/79633.pdf&Picture=0>.

Evropská komise

Zaměstnanost a sociální záležitosti:

Informace o bezpečnosti a zdraví nyní k dispozici ve 20 jazycích: http://europa.eu.int/comm/employment_social/news/2004/mar/osha_langs_en.html.

Rozšíření EU:

Slyšení komisařů z deseti nových členských zemí: <http://www2.europarl.eu.int/omk/sipade2?PUBREF=-//EP//TEXT%2BPRESS%2BB1-20040323-1%2B0%2BDOC%2BXML%2BV0//EN&LEVEL=2&NAV=S#SECTION1>.

Justice a záležitosti vnitra:

Terorismus 2004 – EU v pohybu:

http://europa.eu.int/comm/justice_home/news/information_dossiers/terrorism_2004/index_en.htm.

29. BŘEZNA

Rada EU

Zasedání Evropské rady: Hlavním bodem jednání byl společný boj proti terorismu, který zastínil i tzv. Lisabonskou agendu: <http://ue.eu.int/newsroom/makeFrame.asp?MAX=&BID=76&DID=79696&LANG=1&File=/pressData/en/ec/79696.pdf&Picture=0>.

Evropská komise

Ekonomické a finanční záležitosti:

Pakt stability a růstu a fiskální udržitelnost: http://europa.eu.int/comm/economy_finance/about/activities/sgp/co_en.htm.

Energetika a doprava:

Železniční doprava a vzájemná operativnost – Evropská komise schvaluje svůj třetí balík opatření k železniční dopravě: http://europa.eu.int/comm/transport/rail/package2003/new_en.htm.

Rozšíření EU:

Nábor zkušených manažerů do Evropské komise z nových členských států: http://europa.eu.int/comm/reform/2002/selection/index_en.html.

Jednotný vnitřní trh:

Nový právní rámec pro platby:

http://europa.eu.int/comm/internal_market/payments/framework/2004-contributions_en.htm.

30. BŘEZNA

Evropská komise

Ekonomické a finanční záležitosti:

Čtvrtletí zpráva o euro-zóně – březen 2004: http://europa.eu.int/comm/economy_finance/publications/quarterly_report_on_the_euro_area_en.htm.

Zaměstnanost a sociální záležitosti:

Evropští sociální partneři ve stavebnictví dávají přednost

zaměstnání mladých lidí a starších dělníků: http://europa.eu.int/comm/employment_social/news/2004/mar/fiec_en.html.

Podnikání:

Magazín Innovation & Technology Transfer – Vytváření firemní kapacity k inovacím – březen 2004: <http://www.cordis.lu/itt/itt-en/home.html>.

31. BŘEZNA

Rada EU

Setkání Javieru Solany a nového koordinátora v boji proti terorismu Gijse de Vriese: <http://ue.eu.int/newsroom/makeFrame.asp?MAX=&BID=109&DID=79752&LANG=1&File=/pressData/en/declarations/79752.pdf&Picture=1>.

Evropská komise

Ekonomické a finanční záležitosti:

Podnikatelské a spotřebitelské přehledy; indikátor podnikatelského klimatu: http://europa.eu.int/comm/economy_finance/indicators/businessandconsumersurveys_en.htm.

Jednotný vnitřní trh:

Cenné papíry a investiční fondy: Navržená směrnice urychluje zavedení integrovaného kapitálového trhu: http://europa.eu.int/comm/internal_market/en/finances/mobil/isd/index.htm.

Evropský parlament schvaluje navrženou směrnici transparentnosti: http://europa.eu.int/comm/internal_market/en/finances/mobil/transparency/index.htm.

Evropská komise navrhuje plán sblížení národních pravidel pro UCITS depozitáře: http://europa.eu.int/comm/internal_market/en/finances/mobil/ucits/index.htm#depositaries.

Očekávané aktivity

Na první pohled se může zdát seznam nejdůležitějších očekávaných aktivit v měsíci dubnu relativně chudší, a to zejména v porovnání s březnovými událostmi. Zvláštní pozornosti by se ale mělo těšit zasedání Rady EU k všeobecným záležitostem a externím vztahům. Pro Českou republiku a devět ostatních přistupujících zemí má zvláštní význam slyšení kandidátů na post Evropského komisaře v Evropském parlamentu v polovině měsíce.

2. – 4.4. 2004

– Neformální zasedání Rady EU k ekonomickým a finančním záležitostem (ECOFIN)

7. – 8.4. 2004

– Ministerská konference na téma „Evropa a komunikace“

13. – 14.4. 2004

– Slyšení deseti nových komisařů

16. – 17.4. 2004

– Neformální setkání ministrů zahraničních věcí EU

19. – 22.4. 2004

– Plenární zasedání Evropského parlamentu

26. – 27.4. 2004

– Zasedání Rady EU k všeobecným záležitostem a externím vztahům

26. – 27.4. 2004

– Zasedání Rady EU k zemědělství a rybářství

29.4. 2004

– Evropský den hospodářské soutěže

Téma

Ekonomické prostředí EU představuje stále teritorium, kde jednotlivé země a především jejich regiony vykazují velmi rozdílné ekonomické charakteristiky. Odlišnost se projevuje v řadě aspektů. Nejvíce viditelnými jsou tempo a absolutní úroveň hospodářské výkonnosti vyjádřená HDP či inflační vývoj v jednotlivých členských zemích. Těmito otázkami se nyní zabývá naše hlavní téma. Celé znění analýzy naleznete v rubrice „Speciální analýzy“ na www.csas.cz/eu.

VYBRANÉ OTÁZKY REÁLNÉ A NOMINÁLNÍ KONVERGENCE

POZNÁMKY K REÁLNÉ KONVERGENCI

Hospodářská koheze - současný stav

Regiony - země EU

Přestože postupně dochází k vyrovnání příjmů mezi zeměmi nynější EU-15, **rozdíly v HDP na obyvatele mezi jednotlivými členskými státy EU zůstávají stále velmi výrazné**. Zatímco HDP na obyvatele měřený paritou kupní síly ve Španělsku, Řecku a Portugalsku dosahuje za rok 2002 pouze 71-86% průměru EU, HDP ostatních zemí se blíží nebo překračuje průměr Unie.

Rozdíly mezi regiony jsou pak ještě výraznější a stírají se, ve srovnání s vyrovnáváním rozdílů mezi zeměmi, ještě pomaleji. Průměrný HDP na obyvatele vztahený na 10% populace žijící v nejlépe prosperujících oblastech EU je 2,6-krát větší, než HDP na obyvatele vztahený na 10% populace žijící v nejméně prosperujících oblastech EU.

EU se skládá z 213 regionů (tzv. NUTS 2), jejichž HDP na obyvatele je rozložen v intervalu od 53% průměru EU v řecké Dytyki Ellada po 263% průměru EU ve Vnitřním Londýně.

Tabulka 1: Nejbohatší a nejchudší regiony v EU-15 HDP na obyvatele měřený paritou kupní síly (EU-15 = 100) v roce 2001

Nejbohatší regiony			Nejchudší regiony		
1	Inner London (UK)	263	1	Dytyki Ellada (GR)	53
2	Bruxelles-Capitale (BE)	217	2	Anatoliki Makedonia, Thraki (GR)	53
3	Luxembourg	194	3	Extremadura (ES)	53
4	Hamburg (DE)	171	4	Ipeiros (GR)	54
5	Île de France (FR)	165	5	Açores (PT)	56
6	Wien (AT)	152	6	Norte (PT)	57
7	Berkshire, Buckinghamshire & Oxfordshire (UK)	149	7	Centro (PT)	58
8	Oberbayern (DE)	148	8	Cornwall & Isles of Scilly (UK)	60
9	Stockholm (SE)	145	9	Ionia Nisia (GR)	60
10	Provincia Autonoma Bolzano (IT)	143	10	Dessau (DE)	60

zdroj: Eurostat

Mezi 21 regiony, které překračují úroveň 125%, jsou pět z Německa, tři z Itálie, Nizozemí a Velké Británie a jeden z Belgie, Francie, Irska, Lucemburku, Rakouska, Finska a Švédska.

Oproti tomu pětina stávajících regionů v Evropské patnáctce měla v roce 2001 HDP na obyvatele nižší než 75% průměru EU. Patří mezi ně 11 z 13 řeckých regionů, pět ze sedmi portugalských regionů, všech deset regionů v „nových“ německých zemích, šest regionů ve Španělsku, pět v Itálii, čtyři ve Velké Británii a dva v Belgii.

Nižší úroveň HDP na obyvatele je obvykle spojena s nižší úrovní výstupu na zaměstnanou osobu, nižší úrovní vzdělání a vzdělávání, menším rozsahem výzkumných a vývojových aktivit a inovací a pomalejším zaváděním nových informačních a komunikačních technologií.

Regiony - přistupující země

U přistupujících zemí je rozptýlen ekonomický úroveň regionů mnohem menší. Deset přistupujících zemí je rozděleno na 41 regionů typu NUTS 2, jejich HDP na obyvatele se pohybuje v rozmezí od 29% průměru současné EU pro polský region Lubelskie do 135% pro Prahu. Praha se tedy neztratí ani v celoevropském měřítku.

Ve srovnání s ostatními regiony však naše metropole zůstává bílou vránou. Druhý nejbohatší region je jihozápad s HDP na hlavu na úrovni 55% evropského průměru.

Tabulka 2: Regiony v České republice HDP na obyvatele měřený paritou kupní síly (EU-15 = 100) v roce 2001

1	PRAHA	135,5
2	JIHOZÁPAD	55,1
3	JIHOVÝCHOD	53,4
4	SEVEROVÝCHOD	50,8
5	MORAVSKOSLEZKO	50,6
6	STŘEDNÍ ČECHY	50,0
7	STŘEDNÍ MORAVA	48,1
8	SEVEROZÁPAD	47,9

Zdroj: Eurostat

Národní úroveň – stávající i přistupující země do EU

Jak již bylo zmíněno výše, rozdíly v ekonomické vyspělosti – vyjádřené ukazatelem HDP na obyvatele – na národní úrovni nejsou tak zřetelné jako na úrovni regionů. V roce 2002 bylo možné tento ukazatel v rámci EU-15 popsat intervalem od 71% shodně pro Řecko a Portugalsko do 189% v případě Lucemburska.

Zajímavý je i dynamický pohled. Hrubý domácí produkt na obyvatele měřený paritou kupní síly zůstal ve druhé polovině 90. let i na počátku tohoto desetiletí v jednotlivých členských zemích EU velmi rozdílný. Proces rozšíření EU tuto rozdílnost dále podstatně prohloubí.

Tabulka 3: Ekonomická vyspělost zemí EU HDP na obyvatele měřený paritou kupní síly (EU-15 = 100)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
EU-15	100	100	100	100	100	100	100	100
Belgie	109	107	107	105	105	106	107	107
Dánsko	113	114	114	113	116	116	115	113
Finsko	96	96	101	103	102	104	104	102
Francie	104	103	104	104	104	104	105	105
Irsko	90	94	102	106	111	115	118	125
Itálie	104	104	102	103	102	101	100	98
Lucembursko	161	161	168	175	189	199	194	189
Německo	108	107	105	104	103	102	100	100
Nizozemsko	109	109	110	110	110	111	113	111
Portugalsko	66	66	67	68	70	70	71	71
Rakousko	114	115	113	113	114	114	112	111
Řecko	65	65	66	65	65	66	67	71
Španělsko	79	79	80	81	84	83	84	86
Švédsko	107	107	106	104	108	109	106	105
Velká Británie	100	101	104	103	103	104	105	107

Zdroj: Eurostat

Tabulka 4: Ekonomická vyspělost přistupujících a kandidátských zemí HDP na obyvatele měřený paritou kupní síly (EU-15 = 100)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Přístup. a kandidátské země	43	44	44	44	45	45	46	47
Česká republika	63	63	62	60	58	60	61	62
Estonsko	31	32	35	36	35	37	39	40
Kypr	75	74	73	73	74	76	78	76
Litva	31	32	34	35	34	35	37	39
Lotyšsko	26	27	29	30	30	31	33	35
Maďarsko	45	45	46	47	48	49	51	53
Malta	69	69	70	70	71	71	70	69
Polsko	36	37	39	40	41	41	41	41
Slovensko	40	42	43	43	43	44	45	47
Slovinsko	61	62	64	64	67	66	68	69
Bulharsko	29	26	24	24	24	24	26	26
Rumunsko	21	23	24	24	23	23	24	27
Turecko	28	29	30	29	27	28	24	25

Zdroj: Eurostat

Situace v prvním období po rozšíření

Dnešní nejnižší decil rozvinutosti EU je výrazně pod úrovní ekonomické vyspělosti České republiky, která – měřeno veličinou HDP na obyvatele – činí 62% průměru dnešní EU-15. Navíc, očekávaný vyšší hospodářský růst v České republice (v porovnání s EU) by měl vést v nejbližších letech k dalšímu zvýšení relativní váhy České republiky v tomto přehledu. Je však pravdou, že ekonomická recese se na konci 90. let projevila přechodnou ztrátou pozic České republiky v tomto žebříčku.

Rozdíly v příjmech se s přijetím nových členů zdvojnásobí

S **rozšířením EU** se charakteristiky rozdílů jednotlivých zemí a regionů EU podstatně změní. Pokud by se EU-27 stala skutečností již teď, došlo by:

- na úrovni **jednotlivých států** k tomu, že přibližně **jedna třetina** populace EU by žila v zemích, kde HDP na obyvatele činí méně než 90% průměru EU (tato hodnota přitom představuje práh pro dostupnost pomoci ze zdrojů **Kohezního fondu**). V nynější EU-15 je to **jedna šestina** populace. Rozdíly mezi zeměmi se tak zdvojnásobí,
- na úrovni **regionů** k tomu, že průměrný HDP na obyvatele vztahovaný na 10% populace žijící v nejméně prosperujících oblastech EU-27 by činil pouze 31% průměru EU, na rozdíl od současného stavu EU-15, kdy hodnota stejného ukazatele dosahuje 61% průměru EU. Rozdíly mezi regiony se také zdvojnásobí.

Rozšíření EU tak přispěje v krátkém časovém období k výraznému posílení nerovností zejména mezi jednotlivými

regiony. S ohledem na stávající úroveň HDP na obyvatele v kandidátských zemích by konvergence mezi regiony v rozšířené EU-27 trvala minimálně dvě generace (za předpokladu, že by postupovala stejným tempem jako v nynější EU-15).

Není přitom zaručeno, že ke konvergenci skutečně dojde. Zatímco lze předpokládat, že bude docházet ke stírání rozdílů mezi regiony v rámci jednotlivých zemí (v závislosti na jejich vybavenosti zdroji), neexistuje žádný důvod, proč by mělo nutně docházet ke sblížení rozdílů mezi jednotlivými zeměmi na úrovni průměru HDP na obyvatele celé Evropské unie. **Jediný způsob, jak toho dosáhnout, je změnit relativní vybavení jednotlivých zemí zdroji – včetně vybavení lidskými zdroji, tj. setřít rozdíly ve vzdělání a vzdělávání mezi vyspělými a zaostalými oblastmi.**

Postavení České republiky v rámci celé EU-27 však zůstává relativně příznivé. Je nesporné, že mezi kandidátskými zeměmi Česká republika zaujímá nadále velmi vysokou pozici, přičemž pro nadcházející období očekávaného vyššího růstu by si své stávající čtvrté místo měla spolehlivě udržet. Na straně druhé je varovné, že Česká republika jako jedna z mála přistupujících a kandidátských zemí nebyla schopna v uplynulých osmi letech své relativní postavení výrazně zlepšit, naopak v jejím případě došlo k faktické stagnaci, resp. zhoršení.

Z hodnocení působení strukturální politiky počínaje radikální reformou v roce 1988 vyznívá, že hlavním dosaženým efektem byla zamýšlená podpora hospodářské konvergence. Zkušenost, vyplývající z toho pro Českou republiku, je taková, že ono posílení hospodářské konvergence je patrné s významným časovým odstupem. Z toho plyne, že dosavadní formy předvstupní podpory zaměřené na posílení hospodářské konvergence, měřené přiblížením průměru EU, se zatím v české ekonomice zcela neprojeví.

Naopak, **Česká republika byla ve druhé polovině 90. let prakticky jedinou transformující se ekonomikou střední a východní Evropy, kde se projevovaly divergentní tendence.** Důvody lze spatřovat jak v relativně slabé váze, kterou tato předvstupní pomoc zaujímal, a to jak v relaci k celkovému ekonomickému výkonu, tak i v relaci k očekávané strukturální pomoci, jež by měla nastat v podmínkách plnoprávného členství.

Je zřejmé, že v kohezních zemích, resp. regionech, jichž se týká příjem v podobě dotací ze Strukturálních fondů, se zvyšuje potenciál možností investování. Oblasti začínají splňovat podmínky pro investice a tím i pro udržitelný hospodářský růst. Výsledkem se stává **posílená konkurenceschopnost** příslušných regionů a odvětví. Klíčovou podmínkou je však efektivní management strukturální podpory: ukazuje se, že je zapotřebí se velmi selektivně koncentrovat jak z hlediska finančního, tak i geografického na skutečně žádoucí oblasti, kde se efekt této podpory projeví.

Velký otazník však stále zůstává (a v tom je stávající **podmíněnost až nejistota strukturální podpory**) nad efekty strukturální podpory poté, co podporované oblasti, regiony a odvětví přestanou mít nárok na tuto podporu. Zda jsou schopny efektivně fungovat i bez ní; zda podpora skutečně měla schopnost absorbovat takovou úroveň bezproblémového fungování těchto oblastí, že se stanou dlouhodobě nezávislé na podobné podpoře. Dalším problémem je fakt, jaká bude dlouhodobější symbióza mezi regiony, které se díky strukturální podpoře byly schopny pozvednout a těmi, které těsně neměly na strukturální podporu nárok a přesto začínají vykazovat divergentní charakteristiky.

Tempo hospodářského růstu

Porovnání tempa hospodářského růstu s dosaženou úrovní hospodářské vyspělosti jednotlivých zemí svědčí o jednoduchém poznatku. Ani relativně velmi dynamický růst, vykazovaný ve většině přistupujících zemích v porovnání s průměrem EU, nepředstavuje způsob, jak v relativně krátkém období dosáhnout alespoň viditelného přiblížení se přistupujících zemí úrovni ekonomické vyspělosti průměrné stávající členské země EU.

Pouze v dlouhodobém a velmi dlouhodobém horizontu, vyčíslitelném přibližně jedním, v některých případech i více desetiletími, je možné očekávat reálné přiblížení se některé ekonomiky přistupující země průměru stávající EU. Platí v tomto případě zcela, že irský případ konce 80. let a zejména 2. poloviny 90. let lze stále považovat spíše za zázrak, než za pravidlo ve stávající EU obvyklé.

Inspirace minulého vývoje v „kohezních zemích“

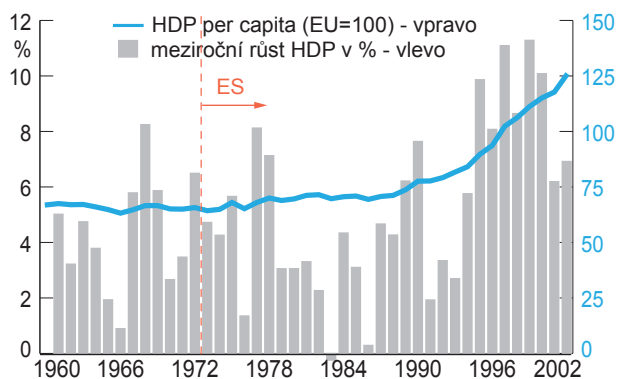
Pro přistupující země, z nichž nejvýkonnější Kypr vyprodukuje HDP na obyvatele pouze ve větší necelých 80 % průměru stávajících zemí EU, je zajímavé zanalyzovat, jaký dopad na reálnou ekonomiku v Irsku, Řecku a Portugalsku měl jejich vstup do EU (ES) - jak se změnila dynamika hospodářského růstu i relativní postavení v rámci Evropské unie. Na první pohled se nabízí odpověď, že vstup do Evropského společenství měl na ekonomiky zaostalejších zemí jednoznačně pozitivní vliv. Jak ale ukazuje příklad Řecka, nemusí to být vždy a ihned pravda.

Irsko

Irsko vstoupilo do Evropského společenství v roce 1973 a je zářným příkladem, jak se ze zaostalé země stal ekonomický premiant. V roce vstupu irský HDP přepočtený na obyvatele představoval pouze 65% průměru ES. Po deseti letech se tento poměr zvýšil o 5 procentních bodů. K největší akceleraci došlo ale až koncem 80. let. V roce 2002 již jeden Ir v průměru vytvořil o 26% více HDP než průměrný obyvateľ EU.

Irsko - HDP

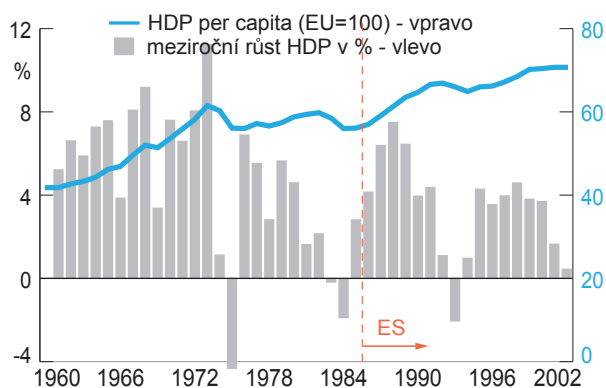
Pozn: HDP dle PPS, zdroj: DG for Economic and Financial Affairs

Zvyšování relativního významu irské ekonomiky šlo ruku v ruce s růstem dynamiky HDP v Irsku. Nejmarkantnější přírůstek byl rovněž patrný až v 90. letech.

Portugalsko

Rovněž v Portugalsku nemohou být pochyby o tom, jaký vliv měl vstup do Evropského společenství v roce 1986. Jak ukazuje graf, vstup do ES znamenal zřetelné zvýšení relativní váhy portugalské ekonomiky. Zatímco v polovině 80. let Portugalsko vytvořilo HDP na obyvatele ve výši zhruba 56 % průměru v ES, o deset let později to již představovalo 66% - tedy o deset procentních bodů více. Portugalsko dohání Evropu od svého vstupu téměř nepřetržitě. V roce 2002 přesáhl ukazatel portugalského HDP na hlavu již 70% průměru v EU.

Portugalsko - HDP

Pozn: HDP dle PPS, zdroj: DG for Economic and Financial Affairs

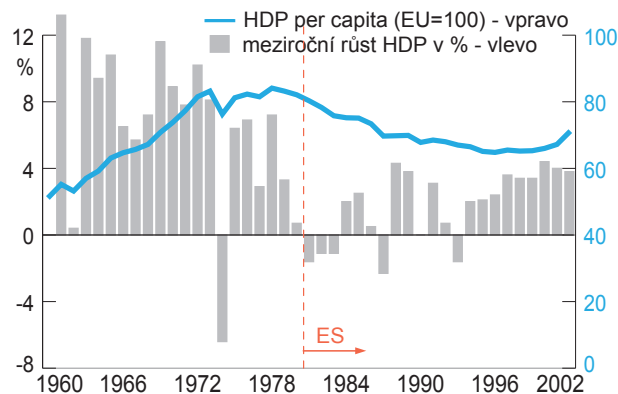
Pozitivní vliv je patrný i z pohledu dynamiky hospodářského růstu. Zatímco deset let před vstupem portugalská ekonomika rostla průměrným ročním tempem 3,0%, v období deseti let po vstupu ekonomika rostla o 0,7 procentního bodu rychleji, tedy tempem 3,7% za rok.

Řecko

Ne každá země však následovala příkladu Irska či Portugalska. Řecká ekonomika si nejlepší roky prožila v 60. a 70. letech. Začátkem 80. let přišlo období stagnace či zanedbatelného růstu. A nic na tom nezměnil ani vstup do Evropského společenství.

Relativní váha řeckého hospodářství se snižovala. V roce 1978 se řecký HDP v přepočtu na obyvatele dostal na úroveň 84% průměru EU, pak následoval pád až k úrovni 65% v polovině 90. let. Poté nastalo oživení a podíl řecké ekonomiky na hospodářství Unie se začal opět zvyšovat.

Řecko - HDP

Pozn: HDP dle PPS, zdroj: DG for Economic and Financial Affairs

Cesty k překonání rozdílů ve sféře reálné ekonomiky a možné scénáře reálné konvergence

V podmínkách postupující měnové integrace jsou jednou z možností finanční nástroje regionální politiky EU. Výsledky strukturální politiky za více než desetiletí od reformy Strukturálních fondů:

Zvýšené možnosti investování

Za uplynulých deset let se objem finančních prostředků přerozdělených Strukturálními fondy téměř zdvojnásobil, a to z 0,27% HDP v roce 1989 na 0,46% v roce 1999. Tyto transfery směřovaly především do „kohezních“ zemí a v průběhu uplynulého desetiletí představovaly v průměru 1,5% HDP Španělska, 3,3% HDP Portugalska a 3,5% HDP Řecka. V Řecku a Portugalsku představovaly tyto transfery více než 10% investic.

Zvýšená finanční a geografická koncentrace

S ohledem na rozhodnutí Evropské rady v Berlíně z března 1999 zaměřené na první fázi rozšíření EU, částka finančních prostředků alokovaná pro účely kohezní politiky ve stávajících 15 členských zemích EU je do roku 2006 redukována zpět na úroveň roku 1992 – 0,31% HDP stávajících 15 členů EU.

Na straně druhé však dojde ke koncentraci zájmu o **zaostávající regiony** tak, aby průměrná částka pomoci na obyvatele byla v těchto regionech v období 2000 - 2006 **udržena na úrovni**

roku 1999. Celkově 60% celkového objemu Strukturálních fondů a Kohezního fondu se zaměří na členské země, které dohromady nepředstavují více než 20% HDP Unie, resp. 70% tohoto objemu bude zaměřeno na zaostávající regiony.

Geografická koncentrace pro rozdělování Strukturálních fondů nikdy nebyla tak výrazná jako nyní. V regionech, které spadají v rámci nynější EU-15 do sféry **cíle 1 a cíle 2** (regiony procházející restrukturalizací) pro období do roku 2006, žije jen 41% populace EU-15. Nicméně koncentrace je limitována na jedné straně vysokým stupněm fragmentace oblastí spadajících do sféry cíle 2, na straně druhé nedostatečnou spojitostí se schématy národní regionální pomoci.

Dopad strukturálních politik: pozitivní, ale nejisté efekty

V období 1988 – 1998 se rozdíl v HDP na obyvatele mezi regiony v rámci cíle 1 a průměrem EU zúžil přibližně o jednu

šestinu, když se zvýšil z 63% průměru EU na 70%. V rámci tohoto obecného trendu však bylo možné identifikovat několik regionů, kde míra přiblížení se průměru EU byla podstatně výraznější a dynamičtější (Irsko, nové německé země, Lisabon). Avšak míry **zaměstnanosti a nezaměstnanosti** na regionální úrovni prokazují jen **velmi limitovaný stupeň konvergence**.

Za období 1989 – 1999 měla strukturální politika podstatný dopad na Řecko a Portugalsko – v důsledku působení strukturální politiky lze odhadovat za dané období růst HDP o 9,9%, resp. o 8,5%. Menší efekt lze odhadovat v Irsku a Španělsku, kde strukturální politika přispěla růstu HDP v daném období o 3,7%, resp. 3,1%.

Systém finančních nástrojů regionální politiky EU lze, stejně jako členství v EU samotné, vnímat jako příležitost, nikoliv jako spásu. Výhodou pro nyní vstupující země je fakt, že zde již nyní existuje poměrně výrazná inspirace z nedávného období.

POZNÁMKY K NOMINÁLNÍ KONVERGENCI

Úvod do problému

Snad s výjimkou Slovinska, Kypru a Malty lze pro zbývající přístupující země zobecnit, že jejich cenová hladina se pohybuje na diametrálně odlišných úrovních v porovnání s průměrem EU. Pro současnou ČR platí, že její průměrná cenová hladina se pohybuje na úrovni přibližně 53% průměru EU. V této souvislosti je často rozvíjena diskuse spojená s tzv. nominální konvergencí, jejímž obsahem je nejčastěji do kdy a podle jakého scénáře se česká cenová hladina v zásadě vyrovná s průměrem EU.

Některé pokusy nastínění těchto scénářů se obracejí na potřebu srovnávat vývoj a dynamiku cenových hladin v Irsku, Portugalsku a Řecku – tedy zemí obvykle spojovaných s jistým relevantním modelovým vývojem vůči České republice.

Relevantní komparace

Je možné psát, že pro všechny níže srovnávané země jsou platné minimálně tyto obecné postřehy:

- inflační vývoj v těchto zemích prošel velmi razantními obdobími, které byly provázeny klíčovými milníky procesu evropské integrace. V menším rozsahu to byl vlastní vstup těchto zemí do Evropských společenství, v podstatně větším to byl proces vzniku Evropské unie (1991 – 1993) a následné události z něj vyplývající (vznik EMU a stabilizačních mechanismů v jejich rámci). Zajisté, ještě před vznikem Evropské unie patří k velmi podstatným stabilizačním rysům i faktické zahájení měnové koordinace v rámci ES, zahájené spuštěním Evropského měnového systému (EMS).
- v době vstupu do ES (Irsko v roce 1973, Řecko v 1981 a Portugalsko v 1986) čelily tyto země nadprůměrně vysoké inflaci, viděné nejen z dnešního pohledu, ale rovněž v porovnání s benchmarkem měnové stability – Německem.
- současně je patrné velmi pozitivní působení měnových stabilizačních nástrojů – tedy nejprve v menší míře vstup do EMS a zejména jeho složky ERM, později, formálně

od roku 1993, i naplňování politik zaměřených na splnění maastrichtských kritérií makroekonomické konvergence.

- z hlediska struktury spotřebního koše v žádné z těchto zemí neexistuje tak velká disparita mezi obchodovatelnými a neobchodovatelnými položkami, resp. mezi položkami, podléhajícími cenové regulaci (zejména nájemné a veřejná doprava, ale i energetické vstupy a další položky), jako byla v průběhu celých 90. let u nás.

1. Irsko

Vzhledem ke vstupu do ES v roce 1973 a následně do EMS v roce 1979 jsou ony zmíněné milníky v irském případě trochu odlišné od obou dále srovnávaných ekonomik. Jinak řečeno, Irsko si těmito dvěma zkušenostmi prošlo ještě v době, kdy Řecko bylo pouhým asociovaným členem a v Portugalsku právě končil poměrně tuhý vojenský autokratický režim.

Časování irského vstupu do ES pak korespondovalo s klimatem prvního ropného šoku, v jehož průběhu se rozhodně nedalo mluvit o nízkoinflačním prostředí. Irsko vstoupilo do Společenství s 10% inflací, o čtyři procentní body vyšší než německý stabilizační benchmark.

Nicméně první léta členství Irsku – až do doby dalšího milníku – vstupu do EMS v březnu 1979 – znamenala další výraznou inflační akceleraci, jež vyvrcholila v polovině roku 1975 úrovní 25% inflace (v té době Německo stále okolo 6,0% – 6,5%).

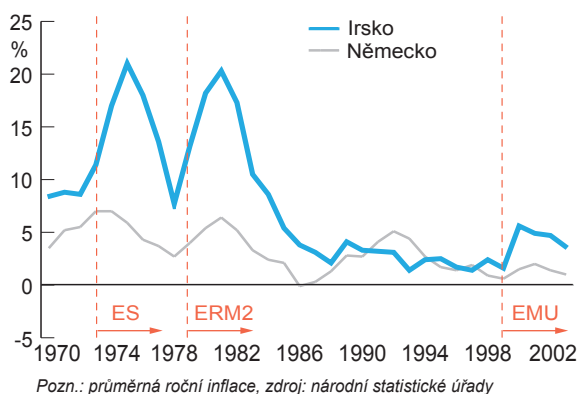
Poté nastala etapa pozvolného zmiřování a zpomalování cenového růstu, kdy na sklonku roku 1978 se irská inflace pohybovala na úrovni okolo 8,0%. Avšak vznik EMS přinesl náhodným souběhem další výrazné cenové vzplanutí, způsobené druhým ropným šokem.

Do EMS a jeho stabilizačního kursového mechanismu vstupovalo Irsko s mírou inflace 11% (Německo jen lehce přes 3%, naopak Řecko a Portugalsko – tehdy ještě nečlenové ES – měly ve stejné době míru inflace okolo 20%).

Téma

Prakticky po celou první polovinu 80. let se irská míra inflace pohybovala „spolehlivě“ ve dvouciferných číslech a jen velmi pozvolně se snižovala od hodnot blízkých či občas dokonce přesahujících 20% na hodnoty konvergující k 10%.

Irsko - inflace

Naopak ve druhé polovině 80. let se i v Irsku prosadil výrazně deflační trend. Míra inflace se snížila v porovnání s předchozím obdobím až na velmi nízké jednociferné hodnoty v době, kdy v Německu byla místy pozorována i deflace.

V první polovině 90. let se irská inflační výkonnost – přes dynamický hospodářský růst – dostává na úroveň výrazně nižší než v Německu. Druhá polovina 90. let – jež je charakteristická třetím z důležitých milníků, a sice skutečným započítáním cenové stabilizace a měnové konvergence v rámci naplňování kritérií pro vstup do třetího stupně EMU - je naopak ve znamení výrazného sblížení měr inflace v Irsku i v Německu na jedné z nejnižších úrovní v Evropě.

Irsko se v konečném důsledku stalo jednou ze dvou zemí EU, které byly schopny bez diskusí a výmluv splnit všech pět maastrichtských kritérií, při zachování velmi dynamického reálného ekonomického růstu a do euro-zóny tudíž vstoupilo spíše jako stabilizační posila, než jako možný rizikový element.

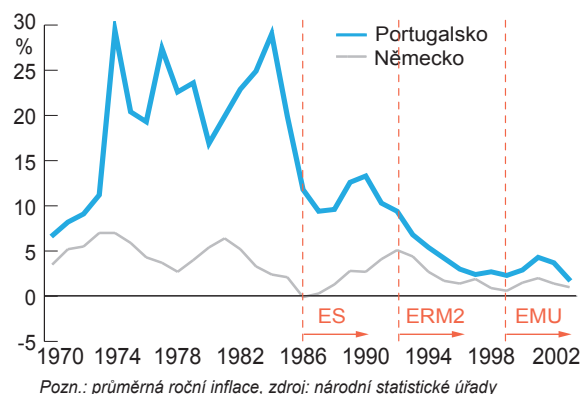
2. Portugalsko

Portugalské milníky nastaly později v porovnání s irskými. Přestože se Portugalsko stalo členem ES až po Řecku, faktickou měnovou integraci a cílenou politiku zaměřenou na snížení inflace zahájilo před Řeckem, proto je na pořadu srovnání právě teď.

Portugalsko vstoupilo do ES v roce 1985 s mírou inflace výrazně převyšující tehdejší irský i řecký vývoj, na úrovni okolo 25%. Momentem vstupu do ES se však začala míra inflace dramaticky snižovat až na úroveň jednocifernou v roce 1988. Samotný závěr 80. let však opět přinesl akceleraci inflace, jež se však už nikdy nepřiblížila hodnotám z doby vstupu do ES.

Přesto začátek 90. let byl ve znamení relativně vysoké míry inflace v Portugalsku, společně s Řeckem nejvyšší v ES. Právě do této doby byl ukrojen největší krajíc z hlediska přizpůsobování cenových hladin mezi Portugalskem a průměrem ES.

Portugalsko - inflace

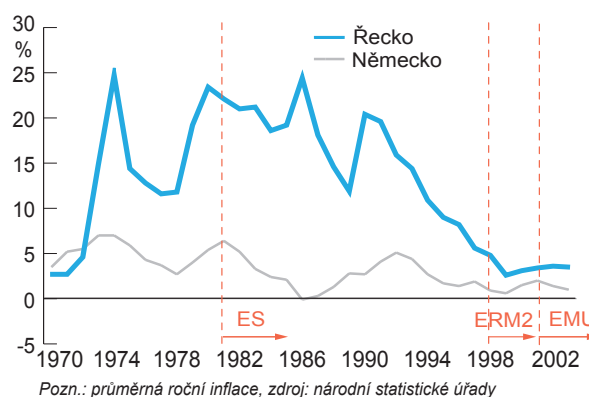
3. Řecko

Řecký vstup do ES v roce 1981 se uskutečnil při míře inflace oscilující okolo 25%. V tomto případě je možné spatřovat jisté analogie s Portugalskem. Na rozdíl od Portugalska byl však řecký přístup jak k ostatním sférám evropské integrace, tak i k integraci měnové a k posilování cenové stability podstatně vládnější.

O tom svědčí fakt, že dramatické dvouciferné inflační hodnoty, které se valnou většinu 80. let blížily spíše 20% než hodnotám nižším, se jen velmi obtížně snižovaly.

Řecko bylo dlouhodobě zemí s největší mírou inflace v ES, resp. později v EU, když na popsané charakteristice se nic nezměnilo ani během valné většiny první poloviny 90. let.

Řecko - inflace

Vážnost přístupu ostatních zemí Unie k otázkám měnové stability a disciplíny k témuž přinutila i Řecko, jež se zpožděním oproti ostatním vstoupilo do ERM v roce 1998 a do euro-zóny jako její 12. člen rovněž se zpožděním v roce 2001 – avšak již v době, kdy řecká inflace byla jednociferná.

Zprvu spíše na úrovních blížících se 10%, v průběhu času však, zejména po roce 2000 je řecká míra inflace zcela srovnatelná s drtivou většinou členů EU, v jistém období nového milénia dokonce i nižší než portugalská.

V průběhu dubna dojde nejen k tradičnímu vystupňování kongresové a konferenční aktivity k nejrůznějším aspektům evropské integrace, ale současně se tentokrát projeví – v daném objemu a intenzitě zřejmě naposledy – jako dominantní téma rozšíření EU o deset zemí střední, východní a jižní Evropy, jež bude diskutováno ze všech představitelných úhlů pohledu.

Bližší informace ohledně programu těchto akcí má k dispozici EU kancelář České spořitelny.

datum	místo konání	název a charakteristika akce
2.4. 2004	Brusel, Belgie	„Nová agenda pro mobilitu osob“; Prezentace zprávy CEPS/ECHR: http://www.ceps.be/Default.php
5.4. 2004	Dublin, Irsko	„Turismus – Konkurenceschopnost a udržitelnost v evropském kontextu“: http://www.eu2004.ie/templates/meeting.asp?sNavlocator=5,13&list_id=252
14. – 15.4. 2004	Maastricht, Nizozemsko	„Finanční management strukturálních fondů EU“; seminář EIPA: http://www.eipa.nl/home/eipa.html
18. – 19.4. 2004	Londýn, Velká Británie	„Region střední a východní Evropy se stává zletilým – jaké jsou jeho příležitosti“; Výroční podnikatelské fórum EBRD: http://www.ebrd.com/new/am/
22.4. 2004	Brno, Česká republika	„Výměna zkušeností z dopadu přistoupení k EU na municipality“; Seminář CEMR: http://www.ccre.org/calendrier_ccre_en.htm
22. – 23.4. 2004	Maastricht, Nizozemsko	„Legislativní rozhodovací proces v rozšíření Unii: Pokročilý kurs pro praktiky“: http://www.eipa.nl/home/eipa.htm?http://www.eipa.nl/
25. – 28.4. 2004	Lutych, Belgie	„Evropa založená na znalosti – Úloha univerzitního výzkumu a inovací“: http://europa.eu.int/comm/research/conferences/2004/univ/index_en.html
28.4. 2004	Londýn, Velká Británie	„Konference o rozšíření 2004“; Konference The Federal Trust: http://www.fedtrust.co.uk/mainframe.asp?pageid=209
28. – 29.4. 2004	Lublin, Polsko	„Rozšíření EU – Vyšší vzdělání pro společnou Evropu“; Konference CRASP ve spolupráci EUA
29. – 30.4. 2004	Miláno, Itálie	„Mění se systémy penzijního a pracovního trhu – Navrzení nové architektury sociální bezpečnosti v Evropě“; Seminář EIPA: http://www.eipa.nl/home/eipa.html

Jako dárek na uvítanou otevře zdarma Salcbursko u příležitosti vstupu do EU ve dnech **1. a 2. května 2004** všem občanům nových členských států Evropské unie své brány s cílem přiblížit jim ty nejkrásnější pamětihodnosti a turistické atrakce. Pamětihodnosti s bezplatným vstupem a více informací najdete na www.welcome.salzburgerland.com.

Statistické okénko

Statistické okénko v tabulkové formě zobrazuje důležité makroekonomické a finanční ukazatele zemí přistupujících do Evropské unie se zřetelem na kritéria definovaná v Maastrichtské smlouvě: meziměsíční, meziroční a průměrnou inflaci, indikátory deficitu schodku státního rozpočtu a státního dluhu vyjádřené v poměru k HDP a volatilitu devizových kurzů národních měn k euro. Pro srovnání jsou v tabulce i stejné ukazatele pro celou EU.

Cenový vývoj

	Meziměsíční inflace v %			Meziroční inflace v %			Průměrná meziroční inflace v %		
	XII-03	I-04	II-04	XII-03	I-04	II-04	XII-03	I-04	II-04
EU	0,3	-0,2	0,2	1,8	1,8	1,5	2,1	2,1	1,9
EU - minimum	-	-	-	-	-	-	1,2	1,2	1,1
ČR	0,2	1,6	0,1	1,0	2,0	2,0	-0,1	0,2	0,4
Estonsko	-0,1	0,4	0,2	1,2	0,6	0,6	1,4	1,2	1,1
Kypr	-1,0	-1,2	0,0	2,2	1,6	1,4	4,0	3,7	3,5
Litva	0,1	1,3	0,6	3,5	4,0	4,3	2,9	3,1	3,3
Lotyšsko	0,0	0,0	-0,2	-1,3	-1,2	-1,2	-1,0	-1,0	-0,9
Maďarsko	0,1	2,3	1,1	5,6	6,7	7,0	4,7	4,8	5,0
Malta	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Polsko	0,2	0,5	0,1	1,6	1,8	1,8	0,7	0,8	0,9
Slovensko	0,1	4,3	0,7	9,3	8,2	8,4	8,8	8,9	8,6
Slovinsko	0,0	0,5	0,2	4,7	4,0	3,6	5,7	5,5	5,2

Pozn.: založeno na bázi harmonizovaného indexu spotřebitelských cen (HICP); průměrná meziroční inflace je dvanáctiměsíční klouzavý průměr meziroční změny harmonizovaného indexu spotřebitelských cen; EU – minimum je průměr průměrné inflace ve všech členských státech EU s její nejnižší hodnotou. Zdroj: Eurostat.

Fiskální vývoj

	Deficit státního rozpočtu k HDP v %			Státní dluh k HDP v %		
	2001	2002	2003	2001	2002	2003
EU	-1,0	-2,0	-2,6	63,2	62,5	64,0
ČR	-6,4	-6,4	-12,9	25,2	28,9	37,6
Estonsko	0,3	1,8	2,6	4,7	5,7	5,8
Kypr	-2,4	-4,6	-6,3	64,4	67,1	72,2
Litva	-1,6	-2,7	-1,8	16,2	15,5	15,6
Lotyšsko	-2,1	-1,4	-1,7	23,4	22,8	21,9
Maďarsko	-4,4	-9,3	-5,9	53,5	57,1	59,0
Malta	-6,4	-5,7	-9,7	61,8	61,7	72,0
Polsko	-3,5	-3,6	-4,1	36,7	41,2	45,4
Slovensko	-6,0	-5,7	-3,6	48,7	43,3	42,8
Slovinsko	-2,7	-1,9	-1,8	26,9	27,8	27,1

Pozn.: na základě standardu ESA 95; zdroj: Eurostat.

Volatilita devizových kurzů národních měn k euro

	Za posledních 24 měsíců			Za posledních 12 měsíců		
	průměrný kurz	odchylka maximum v %	odchylka minimum v %	průměrný kurz	odchylka maximum v %	odchylka minimum v %
Česká koruna	31,46	+8,6	-5,6	32,15	+2,9	-3,5
Estonská koruna	15,65	+0,0	-0,0	15,65	+0,0	-0,0
Kyperská libra	0,581	+1,8	-1,3	0,586	+0,5	-0,5
Litevský lat	0,624	+12,1	-7,8	0,652	+5,1	-3,7
Lotyšský litas	3,453	+0,0	-0,0	3,453	+0,0	-0,0
Maďarský forint	250,3	+6,6	-8,6	257,7	+5,5	-5,9
Maltská lira	0,421	+5,4	-2,5	0,428	+2,0	-0,9
Polský zlotý	4,271	+19,6	-13,4	4,546	+7,2	-7,9
Slovinský tolar	231,8	+3,6	-2,7	235,4	+1,5	-1,2
Slovenská koruna	41,88	+4,4	-6,6	41,18	+2,7	-2,8

Pozn.: průměrný kurz je prostý aritmetický kurz měny daného státu k euro v uvedeném období, odchylka maximum je procentní odchylka maximálního kurzu v daném období od průměru, odchylka minimum je procentní odchylka minimálního kurzu od průměru, zdroj: ECB. Referenční období končí k 31.3.2004.

Tato publikace je považována za doplňkový zdroj informací našim klientům. Na informace uvedené v ní nelze pohlížet tak, jako by šlo o údaje nezvratné a nezměnitelné. Publikace je založena na nejlepších informačních zdrojích dostupných v době tisku. Použité informační zdroje jsou všeobecně považované za spolehlivé, avšak Česká spořitelna, a.s. ani její pobočky či zaměstnanci neručí za správnost a úplnost informací. Autoři považují za slušnost, že při použití jakékoliv části tohoto dokumentu, bude uživatelem tento zdroj uveden.

